

rozsudku. Zaplatil-li před vynesemím dílčího rozsudku, jest zažalovaná pohledávka shlazena a není podkladu pro započítání vzájemné pohledávky. Od této doby není již žaloba ohledně jsoucnosti žalobní pohledávky odůvodněna, třebas bylo ještě rozhodovati o útratách. Byl-li však již vynesen dílčí rozsudek o zažalované pohledávce, bylo v něm vysloviti, že žalovaný jest povinen k placení s výhradou uplatněné vzájemné pohledávky, což ostatně vyjadřuje již označení »dílčí rozsudek«. Ježto na základě dílčího rozsudku lze vésti exekuci, musí býti žalovanému zůstaveno, by k zamezení nákladů vedení exekuce, návrhu na odklad exekuce nebo žaloby podle § 35 ex. ř. zaplatil zažalovanou pohledávku žalobci, samozřejmě s výhradou navzájem uplatněné pohledávky, jak bylo vyjádřeno dílčím rozsudkem. Žalovaný neplatil dobrovolně a neznemohl si tím započtení, nýbrž platil na základě dílčího rozsudku, jenž právě jakožto dílčí rozsudek předpokládá ještě konečný rozsudek o jsoucnosti vzájemné pohledávky. Bude-li tato uznána po právu, jest v konečném rozsudku vysloviti, pokud byla zažalovaná pohledávka shlazena pokud se týče pokud jest žalobce povinen vrátiti, co bylo zapláceno na pohledávku. Vzhledem k tomu měl prvý soud jednati o vzájemné pohledávce a nemohl se usnésti o útratách před vydáním konečného rozsudku.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y:

Nejvyšší soud nevidí důvodu k navržené změně napadeného usnesení rekursního soudu. Právní úvahy usnesení prvního soudu by ovšem obstály, kdyby byl žalovaný vzájemnou pohledávku, kterou namítl proti žalobnímu nároku k započítání, žalobci zaplatil dříve ještě, než byl vydán o pohledávce žalobní dílčí rozsudek. V tomto případě však byla, jak rekursní soud právem zdůrazňuje, žalobní správně již rozsudečná pohledávka žalobci placena teprve po vydání rozsudku dílčího a, i když žalovaný v té příčině výslovnou výhradu neučinil, lze bezpečně předpokládati, že pohledávku tu platil jen, by se vyhnul případné exekuci z dílčího rozsudku, leč s výhradou, že má býti, jakž se ostatně v § 391 poslední věta c. ř. s. výslovně předpisuje, o jeho k započtení namítané vzájemné pohledávce dále jednáno a rozhodnuto konečným rozsudkem, kterým zároveň bude stanoveno, zda a pokud žalobní pohledávka v době dílčího rozsudku byla po právu, pokud se týče zda a pokud byla zrušena z příčiny započtení žalovaným uplatňovaného a dán zároveň základ pro posouzení, zda žalovaný platil pohledávku pravou či zda platil nedluh, v kterémžto případě bude potom oprávněn placení podle § 1431 obč. zák. zpět požadovati.

Čís. 8276.

Pojišťovací smlouva.

Ustanovení pojišťovacích podmínek, podle něhož se nepodáním žaloby o zaplacení pojišťovací premie do určité doby pojišťovací smlouva rozvazuje, není pouhou právní domněnkou. Pojišťovna, nepodavší ve

lhůtě žalobu, nezabránila zrušení smlouvy tím, že dala jiným způsobem na jevo, že nepomýšlí na zrušení smlouvy.

(Rozh. ze dne 6. září 1928, Rv I 93/28.)

Pojišťovací banka domáhala se na žalovaném zaplacení pojistné premie. Procesní soud první stolice žalobu zamítl, odvolací soud uznal podle žaloby.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvního soudu.

D ů v o d y:

Dovolání rozpadá se na dvě části; v první napadá právní posouzení, jakého se případu dostalo rozsudkem odvolacího soudu, pokud jde o otázku vzniku pojišťovací smlouvy a v druhé části napadá právní posouzení věci tímže rozsudkem co do otázky zániku pojišťovacího poměru mezi stranami spor vedoucími. Odvolací soud nepochybil, uznáv vzhledem ke zjištěným okolnostem, že sporná pojišťovací smlouva mezi stranami vznikla. Jinak jest však tomu, pokud jde o tvrzený zánik pojišťovacího poměru. Podle § 14 odst. 3 všeob. pojišťovacích podmínek není banka povinna plniti závazky převzaté pojišťovací listinou, nebylo-li pojistné s příslušenstvím při nových pojištěních v den splatnosti, při víceletých pojištěních s ročním placením zaplacené vždy v den počátku roku pojišťovacího, nejdéle však do 14 dnů ode dne splatnosti. Má však na vybranou a může buď pojišťovací smlouvu zrušiti nebo vymáhati pojistné s příslušenstvím, nebo je přijmouti i později po uplynutí lhůty. Podle § 14 odst. V. těchže podmínek může se státi zrušení pojišťovací smlouvy bankou buď výslovně písemně, neb nastává tím, že pojistné s příslušenstvím nebylo zažalováno nejdéle do tří měsíců po dni splatnosti aneb po uplynutí čekací lhůty. Podle smlouvy pojišťovací ze dne 14. srpna 1923, totiž podle § 14 odst. 1 všeob. pojišť. podmínek smlouvě té připojených jest pojištěnec povinen platiti bance pojistné při nových pojištěních v čase, který jest uveden v pojišťovací smlouvě jako počátek pojištění při víceletém pojištění s roční platební povinností vždy v den počátku roku pojišťovacího, nejdéle však do 14 dnů ode dne splatnosti. Podle téže smlouvy jest poshověno pojistné vždy každoročně do 30. října. Mělo býti tedy pojistné, které bylo splatné 15. srpna počínajíc rokem 1923, vždy zaplacené nejdéle do 30. října každoročně předem na jeden rok. Podle tvrzení žaloby nezaplatil žalovaný pojistné za čas od 15. srpna 1924 do 15. srpna 1925 v částce 1.689 Kč 02 h. Žaloba o zaplacení tohoto pojistného byla podána teprve 29. března 1925. Počala-li tříměsíční lhůta podle odst. 5 § 14 všeob. pojišťovacích podmínek běžeti dnem 31. října 1924, končila dnem 31. ledna 1925. Žalující banka nechala lhůtu tuto proběhnouti, aniž podala žalobu o zaplacení ve lhůtě. Nastalo tedy tímto marným projitím žalobní lhůty zrušení pojistného poměru mezi stranami, neboli, jak se smlouva pojišťovací v § 14 odst. V.

všeob. poj. podmínek vyjadřuje, zrušení pojišťovací smlouvy. Zrušení smlouvy pojišťovací nebylo zabráněno se strany banky tím, že dala jiným způsobem najevo, že na zrušení smlouvy nepomýšlí, jako na př. tím, že upomenula žalovaného o zaplacení pojistného dne 23. února 1925, což se ovšem stalo též již po uplynutí tříměsíční lhůty žalobní, jakož i tím, že se pokoušela jednati se žalovaným pomocí svého úředníka, neboť to jsou úkony, které podání žaloby nemohou nikterak nahraditi. Propadnutí tříměsíční lhůty § 14 odst. 5 nebylo však zabráněno ani tím, že banka zúčtovala z požární náhrady 6.000 Kč ve prospěch dlužných premií žalovaného větší část 1.689 Kč 02 h na rok 1923—24 a na rok 1924—25 částku 142 Kč 98 h, neboť odst. 5 § 14 všeob. pojišť. podmínek požárních výslovně uvádí, že musí býti zaplaceno pojistné s příslušenstvím, tedy celé pojistné, a nestačí k zabránění zrušení smlouvy pojišťovací, byla-li zaplacena jen jeho část. Odvolací soud mylně vykládá (5) § 14 poj. podmínek restriktivně odstavcem 3 téhož § v ten rozum, že záleží jen na vůli banky, zda chce dáti najevo vůli zrušiti pojišťovací smlouvu, čili nic, neboť odst. 5 § 14 rozeznává jasně mezi výslovným zrušením pojišťovací smlouvy bankou, což se děje písemně, a mezi zrušením, jež nastává ipso facto, samo sebou mlčky uplynutím tříměsíční lhůty žalobní, při čemž vůle banky a její projev jsou úplně lhostejné a nerozhodné. Ustanovení, že se nepodáním žaloby o zaplacení premie rozvazuje pojišťovací smlouva, nezakládá jen právní domněnku, kteráž by odpadla, když pojišťovna pojištěného nenechala na pochybách, že trvá na dodržení pojišťovací smlouvy. Tento názor zneužívá účel tohoto ustanovení. Tímto ustanovením má býti znemožněno, by pojištěný nebyl přidržován po delší dobu k doplatkům, ač nebyl po dobu tu vlastně pojištěn, neboť pojišťovna nebyla povinna škodu nahraditi, když a pokud premie nebyla zaplacena. (Viz Ehrenzweig, Das Recht der Schuldverhältnisse 1928 str. 592 a rozh. 6289 sb. n. s.). Poněvadž, jak doličeno, tříměsíční žalobní lhůta marně prošla, aniž banka žalobu podala, nastalo zrušení pojišťovací smlouvy, zanikl pojistný poměr mezi stranami se zpětnou účinností ode dne splatnosti dlužného pojistného a postrádá proto žaloba o pojistné všeho právního důvodu.

Čís. 8277.

K nabytí vlastnického práva k hromadné věci netřeba hmotného odevzdání. Stačí odevzdání znamením. Listinou prokazující vlastnictví k věci (§ 427 obč. zák.) není závěrkový list o koupi.

(Rozh. ze dne 6. září 1928, Rv I 1216/28.)

Žalovaná firma vedla proti Vilému G-ovi exekuci zabavením vagonu dubového řeziva. Žalobou, o niž tu jde, domáhal se žalobce zrušení exekuce, tvrdě k řezivu právo vlastnické. Procesní soud prvé sto-